

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАУ БЕЛАРУСІ І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 18 (877)

Серада, 30 красавіка 1952 года

Цана 50 кап.

Свята вясны

Па ўсіх неабмежаваных прасторах нашай Радзімы, ад Курыйскіх астравоў да пучкаў Беларэка, ад суровай поўначы да гарачых паўднёвых пустынь гарады, паселішчы, вёскі, кішлакі і аулы ўпрыгожыліся ў чырвань першамайскіх сцягоў. Заўтра мільёны савецкіх людзей выйдуча на святочныя дэманстрацыі. На сваіх палыманых сцягах і ў сваіх сэрцах яны будуць несці словы гарачай любові да сацыялістычнай Радзімы, да партыі большавікоў і мудрага правадыра народаў таварыша Сталіна.

Большавіцкая партыя, яе геніяльны правадыр Ленін і Сталін праз найджэйшыя выпрабаванні прывялі нашу краіну да найвялікшых перамог і поспехаў.

У дзень Першага Мая нашы рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя з небылай сілай прадэманструюць міралюбную паўтэчку савецкага народа, жадаючы жыць у дружбе і згодзе з усімі народамі свету. На святочных плакатах і транспарантах мы ўбачым словы і лічыі рапартаў аб поспехах савецкіх людзей у мірнай стваральнай працы.

Найвялікшым укладом савецкага народа ў справу ўмацавання міру з'яўляюцца сталінскія будовы камунізма. Буднішчыя ў свеце гідрэлектрастанцыі на Волзе і Дану, на Дняпры і Аму-Дар'і, Волга-Данскі, Валікі Туркменскі, Паўднёва-Украінскі, Паўночна-Крымскі каналы, гідаэлектрычныя лэсанасаджэнні — усё гэта магчыма толькі на ўмовах савецкага ладу, дзе працоўны народ з'яўляецца гаспадаром свайго лёсу.

Небывалага росквіту дасягнула ў нашай краіне сацыялістычная культура, навука. Яны цалкам накіраваны на служэнне працоўнаму народу. Паспехі нашай навукі, літаратуры, мастацтва з'яўляюцца здабыткам самых шырокіх народных мас. Цэнтральны Камітэт ВКП(б) заклікаў работнікаў навукі, літаратуры і мастацтва ўзбагачаць савецкую навуку і тэхніку новымі даследаваннямі і вынаходствамі, смялець разгорваць творчую крытыку і самакрытыку, настольна ўдасканальваць сваё майстэрства, ствараць новыя высокаарыяныя мастацкія творы, вартыя вялікага савецкага народа. Гордыя за сваю вялікую Радзіму, работнікі савецкай навукі, літаратуры і мастацтва пройдуць у першамайскіх калонах з пачуццём непахіснай гатоўнасці ўвабодзіць гэтыя Вялікія партыі Леніна — Сталіна ў жыццё.

Вялікіх поспехаў дасягнулі працоўныя нашай Радзімы ў перамайскім сацыялістычным спаборніцтве. У гэтым можна пераанаца і на поспехах беларускага народа. З усіх канцоў рэспублікі ідуць рапорты працоўных перамог перадавых кадраў фабрык і заводаў. Паведамляюць аб сваіх дасягненнях працаўнікі сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. 22 красавіка выканаў чатырохмесячны вытворчы план будаўніча-мантажных работ на 109 працэнтаў і план жыллёвага будаўніцтва на 104 працэнты калектыв тэста «Аўтапрамбуд». Калектыв барысаўскага шклозавода імя Дзяржынскага выканаў чатырохмесячны план 20 красавіка. Калгасы Тураўскага, Васілевіцкага, Камарынскага, Берастаўскага і іншых раёнаў рэспублікі выканалі план с'ябы ранніх каласавых. Такіх прыкладаў творчага энтузіязма многа.

Разам з савецкімі народам на першамайскія дэманстрацыі выйдуча працоўныя краіны народнай дэмакратыі. Мора чырвоных сцягоў запоўніць вуліцы Варшавы і Прагі, Бухарэста і Сафіі, Будапешты і Тыраны. Як кветкі вясны чалавечтва, расквітнеюць палыманыя сцягі ў народна-

дэмакратычным Кітаі і Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы. Рабочыя і сяляне краіны народнай дэмакратыі сустракаюць вялікае свята міжнароднай салідарнасці працоўных выдатнымі дасягненнямі ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі. Хутка развіваецца новая культура ў гэтых краінах.

У першамайскія дні ўсё прагрэсіўнае чалавечтва пасылае свае гарачыя прывітанні і захапленні гераічным народам Кіраі, В'етнама, Малайі, якія са зброяй у руках выдуча сваявольна вызваленую вайну супраць амерыкана-англійскіх каланізатараў.

Не на вуліцах і плошчах, не ў парках і скверах, а ў акопах, моцна сціскаючы зброю, сустракаюць свята вясны патрыёты Кіраі і В'етнама. І хоць неба над іх краінамі заслана чорнымі хмарами дыму ад пажараў, карэйскія і в'етнамскія барацьбіты цвёрда вераць, што, як-бы ні шалелі крывавае людзеды, ім не ўдасца заняволадзіць свабодныя народы.

Калі свята вясны выклікае гарачую радасць, светлыя ўсмешкі і надзею ва ўсіх прагрэсіўных людзей свету, то ад яго ў жар і холад кідае тых, хто будзе свой дабрабыт і багацце на крыві працоўных — капіталістаў, памешчыкаў, банкіраў, якія яшчэ сёння трымаюць у сваіх лапках народы, дзе пануе сістэма капіталізма. Вось чаму па загаду Уол-стрыты правялілі многіх капіталістычных краіны выдадзі афіцыйныя распараджэнні аб забароне святкавання Першага Мая.

Але ніколі не ўдасца амерыкана-англійскім надпальшчыкам вайны стрываць развіццё гісторыі. Рэалізацыя, жыццё з'яўляюцца найчарэйшым прыкладам ажыццяўлення сталінскага прадабачання, выказанага яшчэ сорок год таму назад. «Усё шырэй, — пісаў таварыш Сталін у 1912 годзе, — развіваецца акіяны рабочага руху, захопліваючы новыя краіны і дзяржавы ад Еўропы і Амерыкі да Азіі, Афрыкі і Аўстраліі... Высокімі хвалямі ўздымаецца мора пралетарскага гневу і ўсё больш выраза на хісткіх цвярдзіх краінах капіталізма». У дзень Першага Мая мільёны прыгнетаных у капіталістычных краінах выйдуча на мітынгі і дэманстрацыі, каб «заявіць усяму свету гучна і акрыта, што рабочыя нясуць чалавечтву вясну і вызваленне ад акою капіталізма, што рабочыя заклікаюць аднавіць свет на аснове свабоды і сацыялізма» (Сталін).

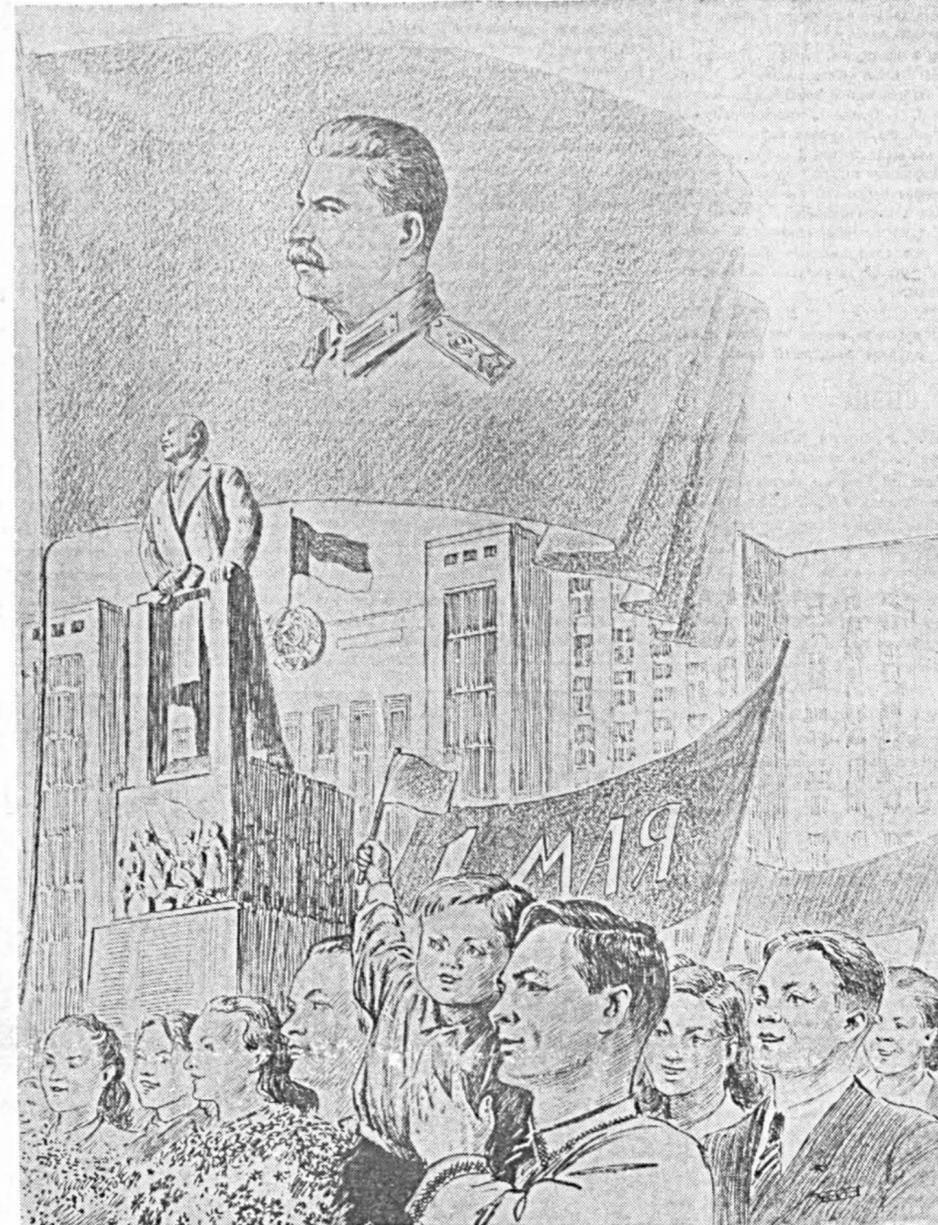
Сёння вясной чалавечтва для ўсіх прагрэсіўных людзей свету, для ўсіх, хто жадае свабоды і шчасця, з'яўляецца вялікі Савецкі Саюз, дзе на аснове свабоды і сацыялізма, дружбы народаў протыя людзі будуць сваё шчасце, сваю светлую будучыню.

Першамайскія дні з'яўляюцца новым магнутым сведчаннем росту і згуртаванасці сіл міру і дэмакратыі супраць сіл вайны, умацавання дружбы і супрацоўніцтва паміж свабодалюбнымі народам.

У дзень Першага Мая савецкія людзі шлюць сваё братняе прывітанне працоўным краіны народнай дэмакратыі, вялікім кітайскаму народу, які дабіўся сур'ёзных поспехаў у будаўніцтве Народна-Дэмакратычнага Кітаа, мужнаму карыйскаму народу, які гераічна абараняе сваю свабоду і незалежнасць у барацьбе супраць імпэрыялістычнага заахпніцтва.

Братняе прывітанне ўсім народам, якія змагаюцца супраць аграрскай і падпальшчыкаў новай вайны, за мір, за дэмакратыю, за сацыялізм!

Няхай жыве 1 Мая — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень братства рабочых усіх краін!

Малюнак мастака С. Раманава.

Пятрусь БРОўКА

Свято шчырай дружбы

На некалькі кіламетраў разляглася прыгожае возера Дрысвяты. А вакол яго, то на высокіх узгорках паміж гоніх сосен, то на пясчаных берагах стаіць беларускія, літоўскія і латышскія вёскі. Калі-б можна было запытаць у некатораў абудзельных, нахмураных хат, якія справедку стаіць у гэтай мясціне, што бачна імі на сваім вяку, пра многае яны маглі-б расказаць. Яны-б расказалі, як у старыя часы біспраўна жыла тут беларуская, літоўская і латышская беднота. Калі было мала. Хлеба ханала толькі да калыд. Людзі з надзеяй паглядзілі на возера, але карысці з яго не мелі. Возера, як і большасць зямлі навакол, належала барону Остенгену. Каб лавіць рыбу вудачкай, і то трэба было купіць білет. Людзі жылі ў цемры. Не было школы, тым больш на роднай мове. Царызм сурова прыгнатуў народы. Але не стала лягчай, калі ў гэтых мясцінах завалодзілі польскія, літоўскія і латышскія пань. Яноў беднае жылося горка. Штучна распальвалася нацыянальная варажасць.

Калгаснік Міхаіл Самусьняк многа бачыў за 74 гады жыцця. Ён расказаваў аб тым, як дзяжа яму жылося раней.

— Пры Польшчы мяне тут лічылі «чужаземцам» і пазаўлялі грамадзянскіх правоў. Я не меў права ні мець зямлю, ні выбіраць. Як-жа стала так, што мяне лічылі «чужаземцам», хоць я нарадзіўся на беразе гэтага самага возера? Толькі пань маглі прыдумваць такія здзікі з чалавека.

Можна было-б прывесці яшчэ шмат прыкладаў таго, як пры буржуазных уладах ганьбалася чалавечая годнасць.

Шчасліва, дружна жылі сёння сям'я працоўных народаў. Ён радасна будаваць сваявольна пад сонцам Сталінскай Капстыцы. Па-новаму жыюць беларусы, літоўцы і латышы каля возера Дрысвяты. Яны жыюць цнер у адзінай, дружнай сям'і, і адзіны клопат ва ўсіх — як зрабіць сваё жыццё яшчэ прыгажэйшым. Вынікам іх імкненняў і з'явілася радушнае пабудаванне міжкалгаснаў гідрэлектрастанцыі. Некалькі месяцаў назад сабраўся калгаснікі беларускага

калгаса імя Молатава, літоўскага — імя Адама Міцкевіча і латышскага — імя Свердлова. Яны па-судеску абмеркавалі свае магчымасці, добра зналі, што насустрэч ім пойдзе Савецкая дзяржава, а таму без вагання прынялі сваю важную пастанову. Пабудова яны прысвоілі пачэсную назву «Дружба народаў».

Гідрэлектрастанцыя «Дружба народаў» будуча. Мы адчуваем, што сіла яе не толькі ў шэраў колькасці кілават, што аблегчыць працу калгаснікаў, а ў перамоце вялікай ідэі — сталінскай дружбы народаў. На пабудову шлюць пісьмы з Масквы, Рыгі, Вільнюса, Мінска і другіх гарадоў Савецкага Саюза. Усё ўхваляючы гэтым вялікім будаўніцтвам.

У бліжэйшых раёнах знаюць аб ёй літаральна стары і малы. За кіламетраў дваццаць да Дрысвят мы спыніліся па дарозе на полі. Да нас падшоў патнаццягаводы хлапчук, які вазіў угнаенне. Мы пазнаёміліся з ім. Звалі яго Вялікам Паўлюкевічам. Калі мы запыталі ў яго, што ён знае аб электрастанцыі «Дружба народаў», ён усхваляючы пачаў гаварыць:

— Гэтую станцыю ўсё тут знаюць. Яна скорда даць столькі святла, што далёка хопіць...

— А на колькі-ж хопіць гэтага святла? — пацікавіліся мы.

— На дзвеце кіламетраў вакол!

Так вуснамі хлапчука выказваецца тое велізарнае значэнне, якое надае народ сваёй будовае.

Старшыню калгаса імя Молатава Рыгора Савічава мы сустрэлі на месцы будаўніцтва. Ён хадзіў па вялізнай пляцоўцы паблізу мызна, на якой грудзмі ляжала навазенае бярвенне.

— Вось тут мы хутка і закладзем сваю станцыю. Ужо закончаны вышукальныя работы. Таму не будзе гінуча дарожна гэтая сіла, — ён паказаў нам на бурны патак вады, які ікміла спадаў праз адкрытыя ставы каля мызна.

Рыгор Савічав — сярэдніх год чалавек. Жывы, энергічны. Відач, што ўвесь час ён жыве справам.

— Гляджу, колькі матэрыялаў у нас ёсць. Заўтра-ж у нас гасці. Прыедуча су-

седзі латышы і літоўцы. Будзем падлічваць, што нам яшчэ трэба. А трэба, папрадце кажучы, многа...

Мы ішлі цераз сля, і было відач, што ўсё калгаснікі выхтуцда да сустрэчы суседзяў, як да свята. Падматаліся вуліцы і ўсё даспапаліся жоўтым пясочкам, рыхтаваліся святочныя аркі, а на сценах Дома культуры ўжо віселі лозунгі з прывітаннямі да гасцей.

Суседзі прыхалі назаўтра ранкам. Невялікае сляю адразу ажывілася. Адна за другой падходзілі да праўлення калгаса машыны. Прыйлі дзве «Пабеды», тры «газікі», некалькі грузавікоў. На добрых прыгожых конях прыхалі латышскія калгаснікі. На вуліцы сабралася моладзь. Спраўды, усё было палобна на свята. Але не на свята, а на працу сабраўся калгаснікі-суседзі. На міжкалгасным савеце трэба было вырашыць, як далей паспяхова разгортаць будаўніцтва.

Невялічкая зала Дома культуры была перапоўнена. На міжкалгасны савец прыйшоў многа зацікаўленых калгаснікаў. У дружнай сям'і побач сядзелі беларусы, латышы і літоўцы. За сталом сабраўся міжкалгасны савец. Сядзелі ў праэдыуме запрапанія савецам тры сакратары суседніх райкомаў партыі — Відзюскага, Дукштацкага і Грыўскага.

Размовы былі адразу практычнымі. Савец заслухаў галоўнага геадэзіста тав. Ільшэнюку аб тым, як праведзены вышукальныя работы. Усё патрэбна будзе зроблена савецасова. Калгаснікі былі задаволены тым, што ўсе матэрыялы для будаўніцтва — гліна, пясок, камень і інш. — ёсць у дастатковай колькасці паблізу.

Усё ўважліва слухалі, як будзе ісці будаўніцтва. Узровень вады ў возеры Дрысвятку ўзнімаецца на адзін метр. Раку Дрысвятку павернуць назад. Пляціна перагародзіць шлях рэчцы Отвардцы, і сіла вады суседняга возера Отварды будзе таксама выкарыстана на Дрысвяткаў гідрэлектрастанцыю.

Стары Міхаіл Самусьняк, які з цікавасцю сачыў за разлівамі, у здзіўленні развядзі рукамі:

— Колькі жыву, не бачыў, каб рэчкі

Якуб КОЛАС

Першае Мая

Шэсцьдзесят гады мінула з таго дня, як устаноўлена міжнароднае свята працоўных — баявы агід рэвалюцыйных сіл савецкага пралетарыята, інтэрнацыянальнай салідарнасці і братства народаў. Вясемертны Ленін сорок восем гадоў таму назад, вызначваючы сутнасць першамайскага свята, пісаў:

«Надходзіць дзень Першага Мая, калі рабочыя ўсіх краін выткуюць сваё абуджэнне да свядомага жыцця, святкуюць сваё аб'яднанне ў барацьбе супраць усякага гвалту і ўсякага прыгнетання чалавека чалавекам, у барацьбе за вызваленне мільёнаў працоўных ад голаду, галечы і прыніжэння».

Непераможная сіла рабочага руху, сімвала якога з'яўляецца дзень Першага Мая, расла, развілася, шырылася. Ніякія забароны і рэпрэсіі самадзяржаўнага ражыму і буржуазна-капіталістычнага ладу не здолелі запяніць, перагародзіць дарогу гэтай руху. Сягоння дзень Першага Мая, свабодны, магутны, як непераможны воін за поўнае вызваленне ўсяго чалавечтва, ходзіць па большай частцы зямлі, змешчыў ўсё перашкоды са свайго дарогі. Ён голасна і ўдаларна напамінае гнілому буржуазна-капіталістычнаму свету аб тым, што дні яго злічаны і панаванне яго канчаецца. Як ні вар'яцеюць турмыны, ачасаны, розныя брэдлі-эйенхаўеры і іншыя прыслужнікі даларавых мяшкоў і самі прагныя даларавыя мяшкі з Уол-стрыты разам са старым, спаранхелым, паганым ватыканскім грымам, палай Шем XII, гатовыя заганіць свет у людской крыві, труціць яго, насылаць заражаныя бацылы, абы толькі адтэрмінаваць час пагібелі свае, — іх канавы замакі не прынясуць ім збавення, не ўратуюць ад справядлівага гневу народаў. А хто меч палыме, той ад меча і загіне. Чорныя сілы реакцыі дажываюць свой апошні час.

На высокім творчым уздыме, у росквіце аэманічнай магутнасці, у сімфоніі песень працы і перамогі сустракаюць савецкія людзі, а з імі і народы краіны народнай дэмакратыі радасны дзень Першага Мая. Неабмежаваны перспектывы далейшага росквіту ў імя трыумфу прагрэсу і шчасця ўсяго чалавечтва, у імя дружбы народаў разгортаюцца перад намі.

І шуміць мне вецер
Роднае краіны,
Як вясчун-баян:
Пройдзе Май па свеце
Зорнаю пучынай,
Разгатушы стян.

Няхай ярка свеціць першамайскае сонца над усім светам!

Уручэнне міжнароднай Сталінскай прэміі англійскаму грамадскаму дзеячу Моніцы Фелтан

25 красавіка г. г. у Крамлі, у Свардлоўскай зале, адбылося ўручэнне міжнароднай Сталінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народам» англійскаму грамадскаму дзеячу, актывізму барацьбы за справу міру Моніцы Фелтан.

Старшыня Камітэта па міжнародных Сталінскіх прэміях акадэмік Д. В. Сябеліца на ўступным слове адзначыў заслугі Моніцы Фелтан, як актывіста барацьбы за захаванне міру, і пад бурныя, працяглыя апладысменты прысутных уручыў ёй дыплам лаўрэата міжнароднай Сталінскай прэміі і залаты нагрудны медаль з ізабражэннем І. В. Сталіна. Узнагароджаную вітала: член прэзідыума Савецкага камітэта абароны міру кінарэжысёр С. А. Герасімаў, член прэзідыума Антыфашысцкага камітэта савецкіх жанчын М. Д. Аўсёнікава, намеснік старшыні Антыфашысцкага камітэта савецкай моладзі В. В. Іванова. Яны гарача павіталі Моніку Фелтан з узнагародай і пажадалі ёй новых поспехаў у яе дзейнасці на карысць міру.

З вялікай увагай выслушалі прысутныя прамову Моніцы Фелтан. Яна расказала аб барацьбе протыя людзей Вялікабрытаніі за мір, супраць надпальшчыкаў новай вайны.

— Паспех барацьбы, — сказала яна, — будзе залежаць ад многіх фактараў, і адным з важнейшых з'яўляецца ўмацаванне дружбы і ўзаемага разумення паміж брытанскім і савецкімі народам.

Далей Моніка Фелтан сказала, што ў англійскага і савецкага народаў, якіх аб'ядноўвае памяць аб сумеснай барацьбе з фашызмам, ёсць многа агульных чалавечых імкненняў, і калі англічане і рускія сустракаюцца, яны адчуваюць вялікую сімпатыю адзін да другога. Але самае галоўнае, што аб'ядноўвае абодва народы, — гэта ўпэўненасць у тым, што, якімі-б ні былі нашы разнагалоссі, мы павінны падпарадкаваць іх нашай агульнай мэце, а іменна: пабудова свет, у якім усё чалавечтва будзе жыць у міры.

Заключваючы прамову, Моніка Фелтан сказала:

— Я даю ўрачыстае абяцанне не толькі ад свайго імя, але і ад імя ўсіх барацьбітоў за мір у Вялікабрытаніі з яшчэ большай энергіяй змагацца за нашу справу, каб быць вартым таго найвялікшага давер'я, якое было аказана мне прысуджэннем міжнароднай Сталінскай прэміі міру.

Высокая ўзнагарода абавязвае

На маю долю выпаў вялікі гонар: мне, маладой артыстцы, разам са старэйшымі майстрамі беларускай сцэны прысуджана Сталінская прэмія за ўдзел у спектаклі «Пянонь жаваранкі».

Яшчэ ў школьныя гады я захаплялася тэатрам. Вучылася ў Мінскім харэаграфічным вучылішчы. У 1940 годзе разам з калектывам вучылішча выступала на дэкадзе Беларускага мастацтва ў Маскве.

У 1946 годзе была прынята ў Беларускі тэатральны інстытут. Маімі экзаменацыйнымі работамі ў інстытуце былі: Анна Кружкова ў «Маскоўскім характары», Ліза ў «Дзясня сонца».

У спектаклі «Пянонь жаваранкі» я сыграла ролю агратэхнікі Насі Вярбіцкай. Насія захапляе высокароднасцю свайго характару, прыгажосцю мар, працавітасцю, бадзёрным, аптымістычным настроем.

З таварышам па выпуску Н. Пінгіным пасля здачы экзаменаў мы прыехалі ў Рагост, дзе гастраліраваў Рэспубліканскі рускі тэатр.

З Рагоста мы зрабілі гастрольную паездку на Волга-Данскі канал. Тэатр паказаў там спектакль «Тайная вайна», у якім я выконваю ролю інжынера Казіна.

Па дарозе на Волга-Дон мы бачылі палосы полеахоўных лесанасаджэнняў, якія ажывілі сухі стэп, першыя арашальныя каналы, зрабілі экскурсію на будаўніцтва Цымлянскай ГЭС.

Я адчуў глыбокае жаданне перадаць у сцэнічных вобразах пазію працы.

За год работы ў тэатры я выканаў ролі: Радаіона («Другое каханне»), матроса

розум адольны тварыць і твораць чуда. Гэтыя рысы найма малады і старалася ўваслобіць у сцэнічным вобразе Насі.

Асновай творчасці з'яўляецца непаўторная савецкая рэчаіснасць. Таму партыя і народ заўсёды патрабуюць ад дзеячой літаратуры і мастацтва быць бліжэй да жыцця, да слаўных гераічных будняў савецкіх людзей.

Прысуджэнне Сталінскай прэміі абавязвае мяне надаваць сур'ёзна і ўдумліва вымачаць рэчаіснасць, працаваць над павышэннем свайго сцэнічнага майстэрства і тэатральнай культуры.

Цяпер я працую над роліў Наташы Нікалавай ў п'есе «Кастрычнік» М. Чыгурылі і М. Бальшымова, якую ставіць выдатны майстра І. Я. Судакоў. Кожная рэпетыцыя пры ўдзеле гэтага чалавеча мастака — вялікая школа майстэрства для кожнага з нас.

Высокародная задача артысткі — стварыць вобраз перадавой савецкай жанчыны, будаўніца нашага чудабожнага жыцця. Стварэнню такога велічнага вобраза хочацца аддаць усе свае маладыя сілы, бо няма большай радасці, як радасць плённай творчай працы.

Л. ДРАЗДОВА, артыстка тэатра імя Янкі Купалы, лаўрат Сталінскай прэміі.

Першы год на сцэне

Вясной мінула года я вытрымаў экзамен на званне драматычнага актара. Заканчэнне Беларускага дзяржаўнага тэатральнага інстытута было радаснай падзеяй у маім жыцці.

З таварышам па выпуску Н. Пінгіным пасля здачы экзаменаў мы прыехалі ў Рагост, дзе гастраліраваў Рэспубліканскі рускі тэатр.

З Рагоста мы зрабілі гастрольную паездку на Волга-Данскі канал. Тэатр паказаў там спектакль «Тайная вайна», у якім я выконваю ролю інжынера Казіна.

Па дарозе на Волга-Дон мы бачылі палосы полеахоўных лесанасаджэнняў, якія ажывілі сухі стэп, першыя арашальныя каналы, зрабілі экскурсію на будаўніцтва Цымлянскай ГЭС.

Я адчуў глыбокае жаданне перадаць у сцэнічных вобразах пазію працы.

За год работы ў тэатры я выканаў ролі: Радаіона («Другое каханне»), матроса

(«Разлом»), Рамашова («Два капітаны») і Дарысто («Хітрая закаханая»).

Мі ўдзячны акторм старэйшага пакалення, асабліва народнай артыстцы БССР А. Абуховіч, заслужанаму артысту рэспублікі А. Кіставу, артыстцы В. Казаковай за дапамогу ў рабоце.

Найбольш удалай сваёй работай я лічу вобраз Рамашова. Вобраз Рамашова — агулек перажыткаў мінулага ў іх самым агідным выглядзе. Я радуюся таму, што глядач сурова асуджае Рамашова і ўдзячны рэжысёру А. Нікіціну, які чула і цярліва працаваў са мной над вобразам.

Асабліва хочацца папрацаваць над вобразам маладога савецкага чалавека, які аддае ўсе свае сілы і веды будаўніцтву новага шчаслівага жыцця.

Г. КОЛАС, артыст Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР.

Мая любімая сімфонія

Мяне з маленства цягнула да музыкі. Упершыню я стаў да дырыжорскай палкі ў 14-гадовым узросце. У той час я працаваў канцэртмайстрам аркестра тэатра імя Янкі Купалы. Нечакана захаваў дырыжор тэатра. Ішоў спектакль «Платон Крэчэц», і мне давялося замяніць дырыжора. Я і не думаў, што гэты нечаканы выхад будзе мець рашучае значэнне ў выбары прафесіі.

У часе работы ў тэатры я паступова ўваходзіў у рэпертуар і ўсё часцей і часцей дырыжыраваў музычнымі спектаклямі.

Знаходзячыся ў Томску ў 1942 годзе, я арганізаваў канцэртны аркестр пры Томскім аддзяленні Усесаюзнага канцэртнага аб'яднання. Аркестр многа і плённа працаваў. Пад маім кіраўніцтвам прайшоў цэлы рад сімфанічных і оперных спектакляў (опера ішла ў канцэртным выкананні).

У 1946 годзе я меў вялікі гонар адкрыць першы пасляваенны сімфанічны сезон у Мінску ў аркестра Беларускай дзяржаўнай філармоніі, якому я многім абавязаны.

Калектыў аркестра з увагай сачыў за маім ростам, указаў мне на цэлы рад творчых памылак.

Я многа і ўпорна працаваў над чацвёртай сімфоніяй вялікага рускага кампазітара Чайкоўскага, якой я надала дырыжыраваў у канцэрце другога тура рэспубліканскага агляду маладых выканаўцаў.

Калі я буду дастойна ўдзельнічаць у трэцім туры рэспубліканскага агляду, дык безумоўна буду дырыжыраваць адной з самых любімых сімфоній — пятай сімфоніяй Шостакавіча. Гэтая сімфонія сьвярджае веліч духу савецкага чалавека, які жыве ў вялікую сталінскую эпоху, эпоху нахвінай творчасці і барацьбы за мір ва ўсім свеце.

Б. АФАНАСЬЕВ, дырыжор, мастак кіраўнік філармоніі.

Свята песні

Правядзенне свята песні стала высокароднай традыцыяй у многіх абласцях нашай рэспублікі. У выступленнях народных хораў звычайна ўдзельнічаюць тысячы рабочых, калгаснікаў і прадстаўнікоў савецкай інтэлігенцы з гарадоў, раёнаў і калгасаў вобласці.

У маі арганізуюцца свята песні ў Гродна, Маладзечна і Мінску.

Асабліва важным з'яўляецца масавае выступленне, якое будзе наладжана каля возера Нарач у сувязі з закладкай помні-

ка партызанам, загінуўшым у дні Вялікай Айчыннай вайны. Кіраваць вялікім хорам будзе пачынаючы кампазітар, дырэктар Пастаўскай музычнай школы В. Багатаў.

Свята песні будзе праведзена таксама ў Віцебску і раёнах вобласці.

У праграме свята — беларускія народныя песні, песні савецкіх прафесіянальных і самадэльных кампазітараў на тэмы аб вялікім Сталіне, новабудовах калгаснага, аб гераічных партызанам, аб шчаслівым калгасным жыцці.

Новыя артысты, музыканты, спевакі

Мастацкія навуцальныя ўстановы Савецкай Беларусі ў гэтым годзе закінчылі многа маладых музыкантаў, спевакі, артыстаў драмы.

Беларуская кансерваторыя выпускае трыццаць два спецыялісты па розных галінах музычнага мастацтва. Сярод іх — піяністы, вакалісты, дырыжоры-хараўкі, інструменталісты, гісторыкі-тэатрыкі і другія.

Мінскае, Гомельскае, Брэсцкае, Віцебскае і Магілёўскае музычныя вучылішчы заканчваюць семдзесят шэсць чалавек.

Рэспубліканскае мастацкае вучылішча выпускае сорак тры педагогі па малюнку і чэрчэнню, у тым ліку групу скульптараў.

Выхаванцы кансерваторыі будуць працаваць у тэатры оперы і балета, філармоніі, а таксама ў якасці выкладчыкаў музычных вучылішчаў.

Лепшыя музыканты, выпускнікі сярэдніх навуцальных устаноў, будуць накіраваны на

далейшую вучобу ў кансерваторыю. Вялікая група піяністаў і інструменталістаў накіроўваецца выкладчыкамі ў вучылішчы і музычныя школы. Дырыжоры-хараўкі будуць працаваць у педагогічных і музычных навуцальных установах.

Тэатральны інстытут падрыхтаваў адзінаццаць маладых артыстаў. Пераважная большасць з іх накіроўваецца ў Пінскі абласны драматычны тэатр імя Янкі Купалы.

Камітэт па справах мастацтва пры Савене Міністраў ССР зацвердзіў кантынгентны прыём у вышэйшай і сярэдняй мастацкай навуцальнай установе БССР на 1952 — 1953 вучэбны год.

У кансерваторыю будзе прынята сорак студэнтаў, у тэатральны інстытут — дваццаць. На першыя курсы музычных вучылішчаў і рэспубліканскага мастацкага вучылішча будзе залічана сто дзевяноста пяць новых студэнтаў.

Кампазітары ў гасцях у студэнтаў

Музычна-літаратурны лектары філармоніі сумесна з Беларускай аддзяленнем музычнага фонда правяў у медыцанскім інстытуце вечар-канцэрт на тэму «Беларуская музыка».

Цёпла сустрапа аўдыторыя кампазітараў Я. Шкоцкага, Р. Пукста, М. Аладава, У. Алоўнікава і П. Падкамырава.

Кампазітары каротка расказалі аб сваім творчым шляху і растлумачылі замысел твораў, якія выконваліся на вечары.

Былі выкананы творы кампазітараў Я. Шкоцкага, Р. Пукста, М. Аладава, П. Падкамырава, песні У. Алоўнікава, А. Багатырова, Н. Сакалоўскага.

Першамайскі плакат работы мастака Л. Замаха.

Сцяжок на варштаце

Мадэльшчык — гэта творца. Вось ён атрымаў чарбёж — ён закладзена думка канструктара, і ёй трэба даць права на жыццё, зрабіць мадэль. Гэтая праца патрабуе настойлівасці, а самае галоўнае — высокая майстэрства. З кавалка металу ён робіць мадэль дэталі, ліцейшчыкі па ёй робяць адліўку. Памыляцца мадэльшчык не мае права. Памыліўся, і думка канструктара зведзена на нішто. Вось чаму праца мадэльшчыка — гэта свайго роду праца скульптара. Вось чаму яна лічыцца самай пачэснай і адказнай.

Ігнат Антонавіч Змачыніскі гэта добра ведае. Узляўшы ў піскі кавалек сталі, ён яшчэ раз звернуўся з чарбёжам і толькі тады, дакладна прымерушыся, апусціў на метал падлілак.

Непадалёку ўмацоўваў на станку чарговую дэталю токар Іван Галота. Завернецца шпіндэль, расец са званам урэзаўся ў метал, а токар, глядзячы на сівяваю істужку, увесь час набіраў хуткасці. Заняты працай, ён не заўважыў, як да яго падліўшо партгор механіроўшчык Іван Малушкоў:

— Як справы?

— Як і заўсёды, добра, — не спускаючы погляда з рэца, адказаў токар.—Хачу заўважыць сцяжок. Ведаеш, я ўжо і меса для яго падрыхтаваў.

— Вельмі прыемна чуць, — заўважыў Малушкоў і накіраваўся да мадэльшчыка.

Падліўшоўшы да Змачыніскага, партгор пачаў уважліва сачыць, з якой упэўненасцю ў сваіх сілах працуе стары мадэльшчык.

«Вось гэта майстар!» — а горадско падумаў ён.

Адчуўшы на сабе уважлівы погляд, Ігнат Антонавіч азірнуўся. Праз проты, у меднай аправе акулары заблішчэлі гэтыя яго вачы.

— Любуешся? — спытаўся ён. — Любуешся. Стары яшчэ можа працаваць і будзе працаваць, чую, партгор?

— Не сумняваюся, — паспыхаў запытаць партгор, — а сцяжок, Ігнат Антонавіч...

— Пакуль што ў майго вучня, магу таварышча, — сказаў мадэльшчык. — А ў гэтых неясных няміж, што настайшчык спасылае перад вучнем, — і, крыва падумашчы, даду: — Спадзяюся, што сцяжок будзе мой. Гэта сцяжок міру. — Змагаючыся за яго, мы змагаемся за мір.

— Так думаеце ўсе, хто ча яго спаборнічае.

Спраўды, так думаеце ўсе рабочыя інструментальнага цэха «Гомсельмаш».

Упэўнена працаваў токар Іван Галота. Другую парку заканчваў фрэзеруючы Нікалай Якоўлеў. Дарэмна не траціў ніводнага руху слесар-зборшчык штампаві Кантаровіч. Каля рабочага месца вяртаў Паўла Лосева лажала горка адкаваных дэталей. Заканчваў зборку складанага штампаві слесар Сямён Пархоменка.

Кожны рабочы час-ад-часу паглядаў на чырвоны сцяжок і кожны думаў: «Пачаў разьвівацца чырвоному сцягу над зямлёй!» І горадско, вялікая горадско за сваю Радзіму напайна людскія сэрцы.

В. СЯМЕНАУ, Р. МАРГОЛІН, (Нашы нар.).

Людзі вёскі Нізок

На схіле невялікага ўзгорка, ля левага берага рэчкі Усы, туліліся хаты вёскі Нізок са сваімі падслепаватымі акенцамі.

Голад, холад, цемната панавалі ў кожнай хаце. Да Кастрычнікай рэвалюцыі атрымаў адукацыю і «выбіцца ў людзі» заставалася толькі марай.

За гады савецкай улады непазнавальна змянілася аблічча вёскі Нізок, выраслі яе людзі.

З гэтай вёскі вышла 49 настаўнікаў, 7 ветэрынарных урачоў, 2 аграномы, 5 урачоў, інжынеры, механікі, трактарысты і многа спецыялістаў іншых прафесій. Сярод іх — вядныя дзеячы навукі, літаратуры і мастацтва і двойчы лаўрат Сталінскай прэміі пісьменнік-драматург Кандрат Крапіва, галенавыт Беларускі паст Паўлюк Трус, заслужаны артыст БССР Анатоль Міхайлавіч Трус, дацент па фізіялогіі Павел Пятровіч Герасімовіч, кандыдат сельскагаспадарчых навук Павел Сцяпанавіч Трус і другія.

У сям'і былога бедняка Міхаіла Пятровіча Герасімовіча адзін сын — Іван — падпалкоўнік медыцынскай службы, другі сын — Канстанцін — механік МТС, дзве дачкі — Марыя і Стэфанія — ветэрынарныя ўрачы.

Брат Міхаіла Герасімовіча — Сцяпан мае 66 гадоў. Толькі пры савецкай уладзе ён ліквідаваў сваю непісьменнасць. Працуе

ў калгасе будаўніком. Вельмі любіць чытаць кнігі. Для асабістага карыстання пачынаў бібліятэку, вельмі радзіў, радыёпрыёмнік, вылісвае газеты і часопісы. Яго дзеці таксама вучацца. Саны Іван і Міша заканчваюць дзесяцігодку. Сцяпан — асістэнт Кішнёўскага сельскагаспадарчага інстытута, дачка Наташа працуе настаўніцай.

Над калгаснай вёскай Нізок вышона ўзняліся мачы радзінтэн, уздоўж шырокай вуліцы па новых слухах працягнуліся праводы электраліній Астроўскай між-калгаснай ГЭС.

Пасля дзесяцінай працы нізакчане любіць правесці свой вольны час за кнігай, газетай. Інашталён штодня прыносіць нізакчанам дзесяці лістоў ад вясельчых і блізкіх людзей з розных куткоў краіны, сотні газет і часопісаў. Кожны тыдзень у калгасным клубе дэманструюцца новыя кінафільмы. Тут любіць і паважаюць народную песню. З канцэртамі часта выступае мастацкая самадзейнасць калгаса пад кіраўніцтвам мясцовага кампазітара калгасніка Паўла Шыдлоўскага.

— Песень душа просіць, — гаворыць калгасніца, удзельніца хора Елена Рыгоравна Герман, — таму што жыццё наша з кожным днём становіцца ўсё прыгажэйшым, усё ярчэйшым, усё вясельшым.

Алесь МАХНАЧ, (Наш нар.).

ВЯСНА У ЗАНІЎІ

Сонца па-вясноваму прыгравае распараную зямлю, песьціць ажыўшыя сяляныя лугі, заліваюць рух у палях. Распускаяцца пад вочнымі рабамі і калакалуша, шчыбецунь над галінастай бязроўнай іпакі, і відзець у поўдзень як трымчыць над пагоркамі прыгратэе зямлей панетра.

Вясна на Палессі ў самым росквіце. Яшчэ азісім надалу ў заніўскіх гумнах тарачэці сартроўкі, знівелі кавады ў калгаснай вузлі, дзе рамантавалі селякі, паўгі і бароны. Па дарозе ў Антопаль не было разніну з-за машын і фурманак: на палі ішоў торф і гной, вывозіліся сотні тон мінеральных угнаенняў.

А сёння дзень і ноч снуюць па заніўскім полі тры магучыя трактары Антопальскай МТС, ад рання і да вечара прадуцваю конныя селякі. Вясенныя авёс, пшаніца і ячмень, падсеена 200 гектараў канюшыны, падкормлена і забаранавана 150 гектараў жыта.

Добрыя штурчкі працягнуліся па полах роўнага ўсходу рана высейнага аўса.

— Будзе добры ўраджай! — замілаваўся паглядае на густыя ўсходы Хрысця Габчук, бригадзір трэцяй палыводчай бригады. — А пшанічку нашу глядзеця? Бачыце, як бярэцца? *

Барацьбу за высокі ўраджай 1952 года хлебаробы калгаса імя Жданова пачалі ачысціць у вясні. Яны ўзаралі на зіму ўсё 617 гектараў поля, прызначанага пад яравыя, і актыўна ўзяліся за нарыхтоўку мясцовых угнаенняў.

пачалі падлічваць свае магчымасці і намячаць планы мерапрыемстваў калгаса.

«Мы будзем дабівацца з кожнага гектара не менш 17 цэнтнераў збожжжа, 200 цэнтнераў бульбы, чатырых з палавінай цэнтнераў ільнявалакна, чатырыста цэнтнераў карняплодаў, — пісалі яны ў брэсцкую абласную газету «Зара». — Мы ведаем: ураджай сам не прыходзіць, яго трэба заваяваць. І мы пачалі за яго амагацца з самай вясні. 487 гектараў азімых пасевалі селякамі і ў самым лепшым тэрміне. З дапамогай трактарыстаў Антопальскай МТС узаралі на зіму чорныя панары. Перагледзеў іх склад палыводчых бригад і арганізуем у іх працу так, каб вясной усе вышлі ў поле падрыхтаванымі.

Багата мясцовых угнаенняў было вывезена на калгаснае поле за зіму. На сунных і дварах калгаснікаў сабраана 220 цэнтнераў палеу, нарыхтавана 80 цэнтнераў ітунінага павету для падкормкі ільня і гародніны. Дзве калгасныя аўтамашыны вывезалі за зіму 162 тонны мінеральных угнаенняў. Палыводчыя бригады яшчэ раз правярылі і перачысілі насенне, паскорылі рамонт інвентару, вузпражы.

— Нешта ў вас, Міша, мала яшчэ акаваных каляе стаіць напалатове! — часад-часу напамінаў старшыня калгаснаму кавалю. Ён заходзіў на стальмашню, распушталі, ці няма затрымакі з-за дрона, раўсця, ці не падкніжы сядзі далаткова людзей, каб паскорыць выраб каляе і інвентару. Старыя спрактыкаваныя стальмакі калгаса Аляксея Бронькі і Васіль Барысюк з дэкорам гаварылі:

— З-за нас затрымакі ніколі не будзе. Вы глядзіце, каб там кавалі не спалі.

Трыццаць новых драбнак даўно гатовы для аўкі.

У калгасе ўжо другі год працавалі агратэхнічныя і златэхнічныя курсы. Усе гутаркі і лекцыі на гэтых курсах былі прасякнуты клопатамі пра будучы ўраджай.

З лекцыяй на агратэхнічных курсах выступіў старшыня калгаса Антон Якімовіч. Ён расказаў, як перадавыя бригады, панімаючы агратэхніку апрадоўкі глебы і догляду насаваў, сабралі ў мінулым годзе па 108 пудоў жыта і па 105 пудоў пшаніцы з гектара. Лекцыя старшыні калгаса была надрукавана пасля ў абласной газеце «Зара», і вопыт перадавых хлебаробаў сельгасарца імя Жданова стаў аздабыткам хлебаробаў усёй вобласці.

Людзі, якія па-спраўдному змагаюцца за высокі ўраджай, увесь час імкнучыся авалодаць ведамі савецкай агратэхнічнай навукі і вопытам перадавой. Неяк усювеш, сабраўшыся на агульня схода, хлебаробы калгаса імя Жданова рашылі паслаць экскурсію ў перадавы ў рэспубліцы калгас «Рассвет» Кіраўскага раёна Бабруйскай вобласці.

— Паедзеце і паглядзіце, — наказвалі ждановцы сваім паслаўцам, — аздурьце там у іх тым мільёны брэнцаў! Чым яны ўжо кормяць тых кароў, што па пяць тысяч літраў малака даюць за сезон?

У ліку экскурсантаў быў і старшыня калгаса Антон Якімовіч, і бригадзір вольнай палыводчай бригады Канстанцін Аліферчык.

Вярнуўшыся з гасцей і скітаўшы агульня схода, старшыня расказаў зямлякам пра ўсё тое новае, што ўзналі і ўвадзіць у сябе калгаснікі сельгасарца «Рассвет».

У нас багаты ляжаць над бокам, — абураліся ў Віраж. — Чаму мы іду з сажалка не здабываем? Гэта-ж найлепшыя ўгнаенні для гарадоў і паўд.

І тры тысячы чатырыста кубаметраў іду было здабыта пасля за два месяцы. — Нам-бы налегчы на свінагодоў, — загаварыў ў Сёлаве. — У нас такая добрая парода свіней.

І ў новым калгасным свінарыку паставілі на адворм дваццаць кабаноў. Праўдзненне плануе: сабета ад свінагодоў павіна быць не менш 150 тысяч рублёў прыбытку.

Так пасобныя думкі і прапановы, выказаныя на бригадных сходах, ператвараліся ў канкрэтныя справы маладога калгаса, які моцна становіцца на ногі і мабільнае ўсё свае сілы і срэкі на далейшае развіццё гаспадарскай гаспадары.

Понюмка новага, імкненнем вырабіць сабета яшчэ большы ўраджай, чым лотасць, жыўць сёння хлебаробы невялічкіх колёс палескіх вёсак, аб'яднаных сёння ў адні узбуйнены калгас імя Жданова. Яшчэ ў мінулым годзе тут пераказаліся, аюе значэнне мае новы спосаб пасажкі бульбы. І сабета звыш 50 гектараў гэтай культуры высаджваюць квадратна-гнездавым спосабам. Тут вярскаці летась выдатны ўраджай насеннай канюшыны. 47 цэнтнераў насеннай

атрымаў з 17 гектараў насеннікаў. Але перадавой не задавальнае і гэты ўраджай. І праўдзненне рашыла асобны ўчасткі канюшыны падкарміць попельам. Падгорька закончана. А зараз бригадзіры гавораць:

Сталіца ў святочныя дні

Па-святочнаму прыгожа выглядае ў гэтыя дні сталіца нашай рэспублікі.

Усюды — на грамадскіх будынках, клубах, кінатэатрах, навучных установах, на скверах — партрэты вялікіх правядоўцаў Леніна і Сталіна, членаў Палітбюро ЦК ВКП(б), чырвоныя палатнішчы з Першамайскімі Заклікамі партыі. Увечары загарваюцца на вуліцах і плошчах горада агні святочнай ілюмінацыі. Светавыя схемы і дыяграмы расказваюць аб поспехах савецкага народа ў мірнай стваральнай працы.

Афармленне вуліц сталіцы прывесчана тэмам: «Партыя Леніна—Сталіна — арганізатар і натхніцель нашых перамог», «Ленін і Сталін — стваральнікі Беларускай савецкай дзяржавы», «Вялікі Сталін — сцягано-

сец міру», «Вялікія будоўлі камунізма», «Мінск за гады пасляваеннай сталіскай пяцігодкі» і інш.

Асабліва светла і прыгожа на цэнтральнай магістралі горада — Савецкай вуліцы. Уся яна ўбраецца ў зелень. Увечары яе залівае мора ілюмінацыйных агняў. Тут у першамайскі вечар адбудуцца масавыя гуляніі, будзе іграць некалькі духавых аркестраў, выступіць брыгада артыстаў, а таксама ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці.

Па-святочнаму прыбраны скверы і паркі Мінска. Але і дарожкі ўпрыгожаны скульптурамі.

У святочным афармленні горада прынялі ўдзел лепшыя мастакі і скульптары рэспублікі.

На стадыёнах і ў парках пройдуць першыя ў гэтым спартыўным сезоне таварыскія сустрэчы фізкультурнікаў па розных відах спорту.

Кастусь КІРЭНКА

Зялёнае рэха

Паэт Кастусь Кірэнка напісаў новую паэму для дзяцей—аб падарожжы хлопчыка па роднай рэспубліцы, аб светлых натхненых справах савецкіх людзей, якія будуць камунізм.
Паэма, з якой мы змяшчам некалькі ўрэзкі, поўнаасцю друкуецца ў часопісе «Беларусь».

Абагрэў цёплым вецер
Гарадскія кварталы.
Ручай на дасевіці
Снег прабілі падталы.

Пад перанямі смела
Воды беглі праз вулікі.
І рака загрымела
Скора павадкам гулікі.

А затым на панелі
Пыл з вярбы слаўся дымны,
Птахі ўсе завінелі,
Стаў блакіт неабдымным.

А яшчэ ў хуткім часе
Дрэвы ліст разгарнулі.
І тады мой Міхасік
Запрасіўся к бабулі.

Добра помніў ён змалку:
Там вясновыя дзівы —
Сож нясе там, як скалка,
Светлых вод пералівы;

Там дубы на прылесеці,
Быццам варта, — ў задуме,
Там вясёлыя песні
Памытаюнаў на руме;

А прыгледзья, прайдзі ты
Полем—нівай без краю—
Дык убачыш, як жыта
Каласы высыпае.

Дзе-ж іначай такая
Прыгажосць ёсць вяснова?
Гэта там дзеся блукае
Лесам рэха жывое!

Не маўчыць, не спіхае,
Супакою не мае,
Выйсця з лесу шукае,
Дапамогі чакае.

І не ўсёдзец у хаце
Сыну з думай дарожнай.
— А спытаўся ты ў маці,
Табе схаць ці можна?

Ён, вядома, спытаўся,
— Ён усё прадугадзеў.
— Што-ж, збярэйся!
— Сабраўся!
— Тады едзем?
— Падзем!

Панясі нас па рэйках
Гаманкія вагоны
Праз вясновыя рэкі,
Па разлогам зялёных.

Светафораў вясёлкі,
Краявід малюнічы,
Гарадоў і пасёлкаў —
Не запомніш, не злічыш.

Там завод вырастае,
І ўжо комін дымніца,
Праца ўсюды такая,
Як у роднай сталіцы.

Вёз цягнік нас імкліва,
Не співаючы ходу,
І на Сожы, шчаслівых,
Перадаў пароходу,

І зачахалі колы,
І пайшлі перад намі
Хаты новыя ў сёлах,
Пераезды з чаўнамі,

Пераезды, паромы,
Ды сады ў белым цвеце,
Ды высокія стромы,
Ды рыбацкія сёці.

Ля шырокай затоці,
Над люстранай ракою,
Край пад'ёмны высокі
Прывітаў нас рукою.

Як пярэнькі, ўздымае
Ён рукою той бэрны,
У ячэйкі складае,
Чалавеку пакорны.

І, нібыта падземны,
Гул калыша лагчыны.
— Добры дзень!
— Дзень прыемны! —
Хлопец вышаў з машыны.

Дзень, што трэба: вясновы —
Глянь, выгода якая!
Міхасік ловіць словы,
Воч з хлапца не спускае.

Сыну — бачу па твару —
Машыніст палюбіўся,
Можна стацца, што зараз
І пра лес ён забыўся.

Ён ужо ля машыны,
Ён усё аглядае,
Бачым — ён праз хвіліну
На сядзенне сядзе.

Можна больш не сумуе
Сын па рэку зялёным?
Толькі не, ён шкадуе,
Што няма плямтонаў.

— Не шкадуў іх, шчасліва
Хай пльвунць яны, дружа!
Па глыбінных вірлівых,
Між палёў, між прылужаў!

Павалі яны з лесам
На Дняпро караваны —
У Кахоўку, каб ГЭС там
Была збудавана,

Каб цвілі над зямлёю
Нам агні незлічона...
Вось куды ўсёй сям'ёю
Павалылі памытаюны!

Але спеў іх вясёлым
Яшчэ ходзіць па ўзгорках,
Падапілі іх голас
Параходы, маторкі.

Выйшла рэха імкліва
На вясновыя далі.
Людзі рэкам і нівам
Звонкі кліч перадалі.

Ходзіць водгулле працы,
Не шукаючы сцежкі,
І не хоча стамяляцца,
Толькі родзіць усмешкі!

Машыніст развітаўся,
На сядзенне падняўся,
Загрымела машына:
— Гэй, увага, працую!

І, здалось, краіна
Адказвала: — Чую!

І ў палях, на прылесеціх
Між калоссяў і лісцяў
Прыгадаў мы песню,
Што пачулі калісьці.

— Край ты, край наш дзівосны,
Дарагая Радзіма!
Без тваіх ясных вёснаў
Жыць нідзе-б не змоглі мы.

Нам нічога, нічога
У калым свеце не трэба.
Ёсць твая ў нас дарога,
Тваё сіняе неба.

Ёсць твае ў нас палаты,
Ёсць уцехі — прыгоды,
Ёсць любімая праца,
Маладосць і свабода.

Хай-жа вечно нам зяе
Твая радасць-уцеха.
Ой, пара веснавага,
Ой, зялёнае рэха!

Вялікі матыля

Фотазвяд I. Салавейчыка.

Іван ШАМАЯКІН

ДОЖДЖ

Каччалі сьлёбу.

Макушонка і Ладзінін вырашылі ў апошні дзень дапамогі калгаснікаў «Воды» сусядаў правесці мітынг.

Няшчадна п'ялы содпа. Сасоннік, на краю якога размясціліся, дыхаў гарачым смольным водарам. Калгаснікі сядзелі, ляжалі ніцма, на баку, абавёршыся на локці, у радкі цию маладых сасонак. Запыленыя з ног да жорсткіх выгарэўшых валосяў на галаве, баранавальшчыкі—усе маладыя хлопцы, былі падобны на шахцёркаў, якія здабывалі нейкі незвычайны па колеру вугаль. Вочы іх гарэлі вясёлымі агеньчыкамі і зыркалі па баках. Хлопцы здавалася, шукалі, каго-б штурхнуць, каму-б кінць траціны жарат. Аднак гэта не перашкаджала ім уважліва слухаць. Прэсутнасць сакратара райкома стрымлівала іх ад каментарыяў на выступленнях. Больш спакойна і паважна сядзелі мужчыны — аратны і себійны. Запыленыя яны былі не так бялітасна; у многіх на галавах былі паліняныя вайсковыя фуражкі. Зусім ціха, сціпла ў баку ад хлопцаў, сядзелі дзяўчаты. Яны сядзелі гуртам, прытуліўшыся адна да адной, сарамліва закрыўшыся падоламі сукенак зашпанаваных ногі. Але толькі з першага позірку здавалася, што яны спакойныя. А калі паназіраць за іх вачыма, то можна было убачыць, што пад доўгімі дзювонымі вейкамі гарэлі такія-ж гарэзныя агеньчыкі, як і ў хлопцаў.

Людзі рассяліліся не так, што прамоўцаў трэба было стаяць на сонцапёку. Васіль Лазавенка пажартаваў з самага пачатку: — Сёння аматары доўгіх прамоў не змогуць алоўжываць нашым чарпнем. Часцей-бы іх на такую трыбуну выстаўляць. Аднак сход зацягнуўся. Гаварылі не па доўгу, але жадаючы было нямаля. Цёпла, пранікнёна гаварыў Лазавенка аб умацаванні дружбы паміж калгасамі, аб зліцці намаганняў, каб зрабіць калгасы-сусядзі перадавымі.

Самоу кароткую прамоў сказаў Міхей Вячара. — Дарагія таварышы калгаснікі калгаса «Партызан», давольце вам пажадаць, каб вы надалей увесь час праводзілі так, як вы праводзілі разам з намі.

— Лепш будзем працаваць! — выгукнуў з сасонніку малады голас. — Не падвольвай нас!

— Мы вас яшчэ на буксір возьмем. — Яшчэ вам дапамагаць прыедзем. Вячара накланіўся. — Калі ласка. Сустрэнем з абдымкамі. Доўга і сумна гаварыў Шаройка, але яго не перанялі — сыхалі моўчкі, здавалася, нават уважліва.

Шаройка моцна пацеў і раз-по-раз выціраў твар вялікай бруднай хусткай. Адзін з хлопцаў, Леша Прымак, старэйшы сын брыгадзіра трактарнай брыгады, падняўся і паднёс да Шаройкі вялікую дубовую біклягу, у якой змяшчалася не менш выдравады.

— Калі ласка, таварыш прамоўца, вадзічкі, — не маргнуўшы вокам, сур'ёзна прапанавалі Леша. Шаройка разгубіўся. На нейкі кароткі момант усталявалася цішыня, а потым грывнуў такі выбух смеху, што з нерухомах сасонак паліцелі ігліцы і спалохана захрыпелі коні.

Недзе далёка за сасоннікам глуха загрымела. — Гром! — радасна выгукнуў нехта з хлопцаў. Прыслухаліся.

— У вушах у вас гром. На станцыі грукоча нешта. — Але ў наступную хвіліну ўсе зразумелі, што сапраўды грывіць. Некалькі чалавек сарваліся і шырока пабеглі ў поле далей ад сасонніку, каб паглядзець, што робіцца на даліччадзе. — Хмара! — пачуліся іх радасныя галасы.

Калгаснікі захаваліся. — Ціхай, таварышы, — прасіў Лескавец. — Давайце скончым наш сход. Слова мае таварыш Ладзінін.

— Я коратка, таварышы. — Чаму коратка? Даўжэй гаварыце, Ігнат Андрэевіч. Мы дажджу чакаем, а не баімся.

Раздзел з рамана «БЛІЗКІ ЧАС»

Неўзабаве хмара паказалася з другога боку, над далёкім лесам, што сінеў там, куды ішла шырокая пойма рэчкі. — Вось, каб яны сустрэліся над намі, — перамаўляўся калгаснікі аб хмарах, паназірачы ў бок лесу, — ды лінулі добра. — Нічога не будзе. Дождз будзе над лесам. Лес прыцягвае вільгаць, — гаварылі «старэтыкі».

А хмара ўсё расла і расла. Спачатку іх было дзве — верхняя і ніжняя. Верхняя, белая, з роўным краем, спакойна, але хутка плыла, паднімалася ўсё вышэй над небасхіла. Ніжняя, цёмнасіняя, ажы чорная пры зямлі, здавалася, паднімалася з самага лесу, залівалася з ім і нейкі момант, нібы была прызвана да яго, не мела сілы адарвацца. З краю яна віхрылася няроўнымі сінімі клубамі, вралася ўперад і гнейна кідала ў лес звінішча, як змеі, бліскавіцы. Але васьм паля адной незвычайнай бліскавіцы, якая, закруціўшыся ў пяццю, вогненным колам пракацілася ўшоперак хмары, над нябачным лесам, ніжняя хмара імкліва вранулася ўперад і неўзабаве дагнала сваю верхнюю сястру, закрыла яе. Да зямлі працігнулася доўгія, косыя ніткі дажджу, асветленага прарэянымі сонца.

Людзі ўдыхнулі. Задуў іх грывела другая хмара, якая не была бачна з-за сасонніку.

Калгаснікі не спыняліся запрагаць коней. Яны сталі і сачылі за дзіўнай іграй хмар. Вось тая, што плыла з захаду, закрыла сонца. Адразку-ж пасля гэтага замуцелі сасонкі, прабегла сіняя хваля па ўсходніх ячмыню ў нізінне.

Упадлі першыя буйныя кроплі, глыбока прабілі зямлю. На дарозе нібы прабеглі невядомыя звяры і пакінулі маленькія круглыя слядоўкі. Людзі сціхлі, прагна ўгледваючыся ў неба. Там, сустрэўшыся, бізладна таўкалі хмары. Мацней вецер. На момант кроплі перасталі падаць.

— Разгоніць, — выдхнуў нехта з мужчынаў. Але кроплі пачалі падаць зноў. І раптам бліснула маланка, аглушальна ўдарыў гром, і ўдар гэты нібы разарваў хмары: яны шуганулі ліўнем.

З крыкам, з галёбаннем запрагалі коней, усклавалі на вазы — хто на які мого.

Маша з групай дзяўчат выпадкова зпынулася на возе ў Васіля. Ён сам трываў лейцы, вясёла гукаў, і адкормлены стаенік у момант абгнаў усё іншыя фурманкі. А дождж усё мацней. За яго густой залонай не было бачна ўжо ні сасонніку, ні дубоў калі рэчкі, ні вёскі. Дзяўчаты накрываліся кошыкамі, прыціскаліся адна да адной. Але праз некалькі хвілін суенкі іх прылілі да цела.

Калі яны пад'язджалі да вёскі, гром ужо не ляскаў, а зморана бурчэў нідзе ў далечыні, над украінскай зямляй. Дождз крыху сціх, стаў раўнейшы, але быў яшчэ даволі спорны.

Дзяўчаты саскочылі з воза на краю вёскі і пераз гароды пабеглі кожнай да сваёй хаты. Машу Васіль падвёз пад самы ганак. — Бяжым у хату, Вася, — прапанавала яна.

Ён хутка закінуў лейцы за слупок палісадніка і ўскачыв у ганак так, нібы дождж толькі яшчэ пачынаўся. З яго фуражкі і гімнасцёркі струменямі сцякала вода.

Маша засмяялася. — Не глядзі на мяне. Яна адмыкала замок. Васіль павярнуўся тварам да вуліцы. — Вось замачылі сканчэнне сьлёбу. Якое багацце падае, Маша!

— Гэта на маё шчасце, — зноў засмяялася дзяўчына і знікла ў калідоры. Ён зняў шапку, выкруціў яе. Правёў далонямі па грукочы. Гімнасцёрка стала нібы скураная, ажы барабаніла, а сподняя кшталі прыліпла да плечэй. Аднак непрыемнага адчування не было, наадварот, цела поўнілася базэрэсцю. Ён прагна ўдыхаў напоўненае азонам паветра і радасна ўсмixaўся, любуючыся дажджом. На вуліцы цякалі ручаі. З двароў высокавалі хлапчучкі з падкасанымі штанамі, бегалі па вадзе, галёкаючы і прыпяваючы:

— Дожджы, дожджык, прыпусці!
Як у полі тры кусты...
Васіль не разумеў сэнсу апошніх слоў, хоць некалі ў дзяцінстве не раз паўтараў іх. Але першы радок і яму хацелася выгукнуць — наспраціць дождж, каб ішоў мацней і даўжэй.

— Заходзь у хату, Вася.

Ён павярнуўся. Маша стаяла ў сухой квяцістай суенцы, з распушчанымі мокрывымі валасамі.

— Трэба пачакаць Ігната Андрэевіча. — Хіба ён не пазіве твайго кана?

Васіль паслухмяна пайшоў за ёю. Прайшоў пераз кухню ў пакой і збянтэжыўся, убачыўшы, што пасідае на падлозе след — буйныя кроплі вадзі.

— Хочаш, Вася, я дам табе сухую сарочку? Пецеву.

— Ну, што ты!.. Я зараз паеду.

— А чаго табе спынацца? Пасядзі. Ты-ж першы раз у нашай хаце.

Яна гаварыла шчыра і проста, як баікаму чалавеку, і ён зусім разгубіўся і не ведаў, што рабіць: адмовіцца, ці сапраўды прыняць прапанову.

вышаў на кухню. Сарочка была крыху дэсаня, з кароткімі рукавамі, і ён ачухаў сябе ў ёй зусім юнаком. Калі ён вярнуўся, Маша прыетаіва ўсмixaўся.

— Ну вось, які ты маладзенькі! Пачакай мяне хвіліначку.

Яна накіравалася на кухню. Там загрымелі начоўкі, вядра, пацілася вада. Ён адчыніў дзверы.

— Што ты робіш?
— Выпалашчу тваю гімнасцёрку і кашу.

У яго загарэліся вушы.
— Ну, што ты!.. — ён пайкннуўся было аднаць, але яна рапучым рухам адхіла яго. Неўзакор позірк яго спыніўся на яе нагах, стройных, прыгожых, па калены бронзавых ад загару. Яму стала сорамна, і ён хутка вярнуўся ў пакой, стаў каля акна. Сэрца яго моцна білася. Па другім баку вуліцы прайшла Макушонка і Ладзінін. Ён правёў іх позірк і схамануўся толькі тады, калі яны зайшлі ў двор да Пракопа Лескаўца: яму трэба было паклікаць іх. Не пачуў ён таксама, калі Маша зайшла.

— Ах, які дождж! Проста радасць!
Яна стаяла амаць побач, глядзела ў акно і спрытным рухам зняла ляска кашу.

— Каб ты ведаў, які ў мяне настрой!
Жанаранкі ў душы спяваюць. Чаму ты хмурышся?

— Я? Наадварот, — ён засмяяўся. — У мяне таксама незвычайны настрой.

— Ты добра гаварыў на сходе. Пра балота і пра кон-сагы. Як там Насца?

— Пакаляся, што ляжа калісьці, а збярэ не менш, як па трыццаць цэнтнераў каронія, — жартаўліва адказаў ён.

— Збярэ, — сур'ёзна запыніла Маша і, хвіліну панаўчаўшы, сынтала крыху трывожна і сумна: — А наколькі я абару?

— Чаго?

— Усяго.

— А-а... Будуць ісці вось тавія дажджы...

— А калі не будуць?

— У нас не Сальскі сцяц, Маша, а Палессе.

— А мінулае лета?

— Такое лета ў нас бывае раз у дваццаць год. Вуны які ён лінуў. Суткі прайдзе... на месціх вільгаці хопіць.

— Ты судзішся мяне так, нібы я ў вочы не бачыла Вільямса і не чула, што ты сам-жа гаварыў на занятках...

Ён павярнуўся і, забывшыся на ўсё інашае, узяў не за плечы, заглянуў у вочы: — Мілая Маша! Не ўсё адразу. Каб дамагчыся таго, аб чым ніша Вільямс, трэба многа-многа працаваць яшчэ. І табе і мне... І ўсім нам... Я толькі ў наступным годзе поўнацю асвою севазароты. Але ў нас ужо ёсць палі, якім не страшна засуха.

— А ў нас іх яшчэ няма, — яна ўдыхнула і адыйшла да стала. Дастала з паліцы тоўстую кніжку, разгарнула.

— Павіны быць, Маша. Мне здаецца, што Лескавец, урэшце, бярэцца за розум. Сёння ён цікава гаварыў... аб спаборніцтве. — Ён хацеў было прадоўжыць: «Відаць яго перавыхаванне залежыць ад прыбе» — але стрываўся, прыкусіў язык. Ён даўно ўжо не цікавіўся іх адносінамі і добра не ведаў, у які бок яны зрушыліся пасля яго размовы з Машай.

Маша маўчала, утаропіўшы позірк у кнігу. Ён таксама змоўк. Яна ўзяла з разгорнутай кнігі аркуш паперы, глянула на яго, наўзвонна прамоўліла:

— Вось... хачу паказаць табе... першаму...

Ён узяў, прачытаў і вочы яго загарэліся радасцю.

— Малайчына!.. Даўно пара. Праўда, напісаць можна было-б карацей.

— Што ты! Хіба можна карацей! У мяне і так усё вельмі каратка. Глядзі, якая аўтабіяграфія. Два дні пісала і воль колечкі напісала. Сорам паказаць такую аўтабіяграфію.

— Глуштва! Справа не ў памеры, Маша. Ёсць біяграфія доўгія ды з плямамі, а твая, што кропля воль гэтай дажджавой вадзі, без пылінкі. Сёння-ж перайдзі усё Ладзініну.

Маша ўдыхнула.

— Баўся.

— Чаго?

— А калі не апраўдаю? Уяві сабе, дадучы мне людзі рэкамендацыі, я вось у дзеве слова партыі дала, як клятву, а пасля...

Васіль сёў за стол, пільна паглядзеў на яе, ціха сшытаў:

— У каго ты прасіла рэкамендацыі?

— Ні ў каго няма.

— Я першы паручаюся за тебе. Дай паперу, — ён узяў алейнік шытак, акуратна вырваў з яго чысты аркуш.

Маша стаяла з другога боку стала, як вучаніца на экзаменах, і не адвядзіла поўзірку ад яго рукі, якая старанна выводзіла прэстыж, але хвалючыя словы.

«Ведаю Кацуба Марыю Паўлаўну...»
Васіль падняў галаву.

— З якога часу я цябе, Маша, ведаю? З дзіцячых год.

Дождз не сціхаў. Усё неба было заліна хмарай.

Напісавшы рэкамендацыю і аддаўшы яе Машы, Васіль падняўся, пажартаваў: — Добра ў гэтых, але дома, мабыць, дзей. Пайду клікаць Ладзініна. Яны ў Пракопа.

Маша правяла яго ў калідор. На ганак яна не вышла. Прытуліўшыся да хатніх дзвярэй, глядзела, як ён адвядваў каля і спрытна ўскачыв у воз і шырока пераехаў пер

На трэці Сусветны фестываль моладзі ў Берліне прыехалі дэлегаты 104 краін свету. Маладыя змагары за мір пераадо...

Фільм «Песня маладосці», які дэманструецца на экранх рэспублікі, прысвечаны паказу маладых талентаў — удзельнікаў трэцяга Сусветнага фестываля моладзі і студэнтаў.

...Люды на вуліцах Берліна. Гучаць фанфары, сотні сцягоў усіх нацыянальнасцей і краін свету руюць над дэманстрацямі.

Юнакі і дзяўчаты ўсіх нацыянальнасцей дэманструюць свае лепшыя песні і танцы. Вось перад намі кітайская дэлегацыя выконвае тыбецкі танец. Мы на некалькі хвілін нібыта пераносімся ў далёкія горы Тибета.

Ідэямі братняй дружбы прасякнутыя песні вьетнамскай моладзі. Народ, які ўжо

шмат гадоў гераічна змагаецца за сваю свабоду, прынёс сюды, на фестываль, словы праўды і дружбы. «Мы — вьетнамцы — разам з французскай моладдзю з'яўляемся братамі адной сям'і» — так гаворыцца ў песні дэлегатаў Вьетнама, прысвечанай Раймондзе Дзэен і Ары Маргэну.

У палымных верхах ён выказвае сваё захапленне гераічнымі дзеямі французскага народа, які ўзяў свой голас пратэсту супраць несправядлівай вайны.

Перад глядачом адзінаццаць праходзячых выканаўцаў. Пасля павольнага ўсходняга танца выконваецца тэмпераментны рымунскі танец, журботная нігерыйская песня «Кім Бену» змяняецца палымым вугерскім чардашам.

Адным з найбольш яркіх нумароў канцэрта з'яўляецца выступленне вядомай карэйскай танцаўшчыцы Ан Сон Хі. Яе танец з мечамі «Жанчына, якая абараняе радзіму» — узор бліскучага майстэрства.

Выступленне Ан Сон Хі — яркі адказ на заклік правядыра карэйскага народа.

Востра сатырычна гучыць песня нямецкай моладзі «Амерыканцы, выбірайцеся дамоў». У гэтай песні моладзь выказвае сваё абурэнне імперыялістычнай палітыкай амерыканскіх драпежнікаў, якія імкнуцца кінуць Германію ў пекла новай вайны.

Выступленні саветскай дэлегацыі прасякнуты ідэямі дружбы народаў і міру. Дэлегацыя саветскай моладзі прадэманстравала магутнасць нашай Радзімы, багатай народнымі талентамі.

Фільм «Песня маладосці» — новае сведчанне пераможнай сілы арміі міру.

Міхась БЛІСЦІНАЎ.

ПІНСК. (Ад нашага спец. кар.) 26 і 27 красавіка тут адбылася нарада маладых пісьменнікаў вобласці, скліканая па рашэнню абкома КП(б) Беларусі.

На нарадзе заслушаны даклады Міхасы Лынькова — «Аб задачах маладых пісьменнікаў», тав. Пацеева — «Вучэнне таварыша Сталіна аб мовназнаўстве», тав. Клешчанкі — «Аб рабоце над словам» і тав. Ватэра — аб рабоце Пінскага абласнога літаратурнага аб'яднання.

У абмеркаванні дакладаў прынялі ўдзел маладыя пісьменнікі вобласці т. Ільюк, Багданаў, Масік, Паскураў, Сініцын, сакратар абкома комсамола т. Бут-Гусейм і сакратар праўлення ССП БССР П. Кавалёў.

На секцыях, якія правялі пад кіраўніцтвам пісьменнікаў М. Лынькова, П. Кавалёва, М. Лужаніна і А. Вільгогіна, абмеркавалі праявілі і пазычыны творы ўдзельнікаў нарады.

Выбраны новы склад бюро літаб'яднання, у які ўвайшлі тт. Рынкевіч (старшыня), Ватер (нам. старшыні), Ларын (сакратар), Пацехін, Ільюк, Клешчанка і Сцярыў.

За час прабывання ў Пінскай вобласці пісьменнікі М. Лынькова, П. Кавалёў, М. Лужанін і А. Вільгогіна сустрэліся з рабочымі і вучнямі раённага цэнтру Жабчыцы, са студэнтамі Пінскага настаўніцкага інстытута. Пінскі ГК КП(б)Б правёў гарадскі літаратурны вечар, прысвечаны барацьбе за мір. На ўсіх вечарах і сустрэчках пісьменнікі зрабілі даклады аб беларускай савецкай літаратуры, прачыталі свае творы і адказалі на пытанні слухачоў.

Майскія канцэрты

У маі ў гасці да мінчан прыедуць творчыя калектывы і артысты з Масквы і Ужгарада.

У Акруговым Доме афіцэраў будзе выступіць Закарпацкі народны хор, удзельнік дэкады ўкраінскага мастацтва ў Маскве (мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор П. Міласлаўскі).

У праграме канцэртаў хора — закарпацкія і ўкраінскія народныя песні і танцы, песні саветскіх кампазітараў.

Адбудуцца камерныя канцэрты піяніста, лаўрэата Сталінскай прэміі прафесара С. Рыхтэра і выканаўцы рускіх народных песень А. Сметачкінай.

У Мінск прыедуць эстрадны аркестр Усесаюзнага Камітэта разьліформанцаў. Разам з аркестрам у канцэртах выступяць артысты В. Бунчыўка, В. Нечаў, Г. Абрамаў і В. Красавіцкая.

Новыя кінафільмы

Беларуская кінтэра «Галоўкінапраката» атрымлівае ў маі для кінаатэатраў рэспублікі новыя мастацкія і дакументальныя фільмы.

Будуць дэманстраваны мастацкія фільмы «Незабыты 1919-ы», «На вяскаго мудраца доволі простоты», чэхаславацкі фільм «Дзікая Барэ».

Гледачы таксама ўбачаць калярковыя навукова-папулярныя і дакументальныя карціны «У лясках Паўднёвай Кіпріі», «Аповесць аб палыянні», «Спартыўнае свята моладзі» і іншыя.

Малюнак мастака А. Волкава.

Максім ЛУЖАНІН

Гневу меж няма!

У хвойным лесе з ранішняй зарой Мне ўпала на плячо птушынае перо. Ці там сасну выслухвала жаўна, Ці на вяршкі падругу клікаў голуб?.. Дзень прачынаўся, шумны і вясёлы, — Вясна! Не ведаю, хто з іх мне прывітанне кінуў, А за перо я дзякую птушыну. З ім думаў Пушкін, гневаўся Шэкспір І вязь падзей выводзіў летанісец. Мы-ж за перо сталівае ўзяліся, — Жышчэ ўслаўляць і ваяваць за мір. Іду на ўсход, складаючы хвалу Цудоўнаму птушынаму крылу. Правёўшым вокам ластаўку над хатай, Жыхар зямлі ўзняцца захацеў. У гэты міг адчуў сябе крылатым Мой продак... А патамак узяцеў! Гляджу ўгару, ў завоблачы прасяг: Мае Радзімы сокалы ляцяць! Вязуць лісты, Апырскаюць пасевы, Асвойваюць вышэйшы пілатаж, Вартуюць ад пажараў нашы дрэвы, Аберагаюць край шчаслівы наш.

Няма на свеце больш мірных крылляў, Як у маіх саветскіх эскадрылляў! І раптам на руцэ пырыка задрыжэла, Як быццам-бы яна загаварыць хацела Пра іншы дзень, Пра іншую вясну... Я ўспамянуў. Я многа ўспамянуў! Карэя! Над табой крадком ідуць машыны. Карэя! Над табой ужо не з крыл птушыных, А з чорнага драпежнага крыла Завяе пер'я долу папаўзла. Ляціць перо... У ім кішыць чума, Лютуе тыфус, Шарыцца халера... Ёсць у сэрца гнеў! Мяжы яму няма, Як і няма таму злачыству меры. Не чалавек, а нейкі злы мікроб Страшных ваяк знайшоў для новай боіны: Пусціў перо з начынкаю хвароб, Паўзучы гнус пастаў... І цешыцца разбойнік! Паўзучы: Пауук заражаны

І той, Што лані распасцёр у Штатах І паўціне цягне над зямлёй Заакіяньскіх сцягоў паласатых. Дакуль глядзец, як атлусцелы непадоўж Са смерцю ўдох барыш крывавы дзеліць! Што мір яму? Хіба на міравую Пайці прымусіш яву маравую?! Шмат на зямлі праўдзівых чэсных п'ераў, Каму і свет і мір бисконца дораг, Каму баляць людскія кроў і слэзы, Каму прынёс свята Радзімы нашай розум. Пара ўжо свет ачысціць ад заразы! Я кінуў іх на працу з намі разам. І праўда ў нас! Яе ўдзімае Сталін. І перы ў нас — яны са звонкай сталі, І песні меж няма, калі з пера зляцела, Жыве адным жыццём у ёй душа і цела. Я знаю цвёрда: У свеце стане сіл, Каб смерці груз ніколі больш не падаў, Каб пер'е выраваць з прагавітых крыл, Як зубы у фашысцкіх гадаў!

Тэатр народнай творчасці

У калектывах мастацкай самадзейнасці Мегілёўскай вобласці ўдзельнічае 15.000 чалавек. Багата ў нас драматычных і харавых калектываў, танцавальных гурткоў і аркестраў, салістаў-спевакоў і чыстоў.

Абласныя агляды мастацкай самадзейнасці даюць магчымасць для шырокага і сістэматычнага азнамянення гледачоў з тым новым і цікавым, што няспыня ўзнікае ў мастацкай творчасці народа.

Гэта і абумовіла арганізацыю ў Мегілёве першага ў рэспубліцы абласнога тэатра народнай творчасці.

У рэпертуар тэатра ўключаны драматычныя і музычныя спектаклі, канцэртныя выступленні харавых і танцавальных калектываў.

На адрыўцы тэатра выступілі драматычныя калектывы лакамальнага завода.

Асабліва цікавай была другая праграма — пастаўка драматычным гуртком чыгуначнікаў камедыі Н. Дзьяканова «Вяселле з пасагам» (рэжысёр А. Штэрн).

У гуртку многа здольных аматараў тэатральнага мастацтва. Сярод іх — інспектар камернага адрэса чыгуначніка Е. Лысенка, токар паравознага дэпо Е. Лаўрэнтэў, чарцёжнік А. Ярош, дарожны майстар Зубчанка, машыністка А. Ходар і другія.

У красавіку драматычны калектыв Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі паставіў спектакль «Ювэнтава бацькоў» (рэжысёр Балшакоў).

Першыя спектаклі тэатра народнай творчасці выклікалі глыбокія сімпатыі да яго з боку гледача.

У бліжэйшы час тэатр паставіць: «Трыццаць срэбнікіў» у выкананні драмгуртка лакамальнага завода, «Плюць жаваранкі» ў выкананні драмгуртка Шклоўскага раённага Дома культуры.

На працягу чэрвеня і ліпеня на сцэне тэатра выступяць народныя хоры Шклоўскага, Касцюковіцкага і Клімавіцкага раёнаў.

А. БАРАБАНАЎ.

За мір, за дэмакратыю, за соцыялізм

М. АЛМАЗАЎ

У дзень 1 Мая працоўныя Саветскага Саюза і краін народнай дэмакратыі дэманструюць сваю сілу і згуртаванасць, сваю любоў і адданасць мудраму Сталіну, сваё адзінаства ў барацьбе за мір ва ўсім свеце. Яны дэманструюць пошчэі ў вялікай нахнёнай працы свабодных народаў — гаспадароў свайго лёсу, сваіх спраў, свайго шчасця.

Калі працоўныя свабодных краін будучы святкаваць Першамай на плошчах і вуліцах, у клубах і палацах культуры, то зусім іншак сустракае гэтае свята гераічны народ шматлікунай Карэі. У блакітных неба краіны ранішняй свежасці грутанам кружэць амерыканскія самалёты. Людзям з Уол-стрыта спрабуюць бомбаі, газамі, чумнымі блохамі і бацыламі сапу, тыфу і сібірскай язве знішчыць свабодалюбы карэйскі народ. Задыхаючыся ў злосным бесцэлі, заакіяньскія бандыты сеюць у краіне смерць, разбурэнні і заразу. Але ўсюды іх насіцае карачова рука абаронцы радзімы — карэйскага героя-поіна і яго сёбра па барацьбе за незалежнасць, свабоду і шчасце — кітайскага салдата-добрахотніка.

Карэйскі народ не адзінокі ў сваёй свабоднай барацьбе. Яго маральна падтрымліваюць усё міралюбівыя народы свету. У дзень Першамаа з усіх канцоў зямляна шара працоўны народ насілае яму брацкія прывітанне і жадае поспехаў у гераічнай барацьбе за свабоду і незалежнасць, супраць імпэрыялістычнага захоннікаў.

Гераічны карэйскі народ пакрыў сябе нягэтанай славай, паказаў усею свету сваю сілу, стойкасць і мужнасць. На прыкладзе Карэі яшчэ раз падцвердзілася вучэнне Леніна і Сталіна аб тым, што народ, які дамога свабоды і незалежнасці, адчуў шмат гэтай свабоды, становіцца пераможным.

Усё ярчэй разгараецца зара свабоды над імпэрыялізмам Вьетнама. Патрытыя краіны далі лютву — да канчатковай перамогі змагача з неанявімі каланізатарамі.

Не дапамогуць ні новыя сотні мільярадаў франкаў, якія асіноўваюцца французскім урадам на праўдзінае вайны, ні шчодра дапамага амерыканскі імперыялістаў, якія жадаюць мець Вьетнам у якасці свайго калоніі, сыравіннай базы і стратэгічнага апорнага пункта для барацьбы з вялікім кітайскім народам і народам іншых краін. Вьетнамскі народ не будзе гарматым мясам французскіх і амерыканскіх карацёў смерці.

Да мужных народаў Карэі і Вьетнама звернуць погляд працоўныя Паўднёва-Усходняй Азіі; у іх барацьбе яны бярдуць прыклад для сябе. Прыгнечаныя народы разумеюць, што толькі соцыялістычны Саветскі Саюз, свабодны Кітай, краіны народнай дэмакратыі, Карэя і Вьетнам з'яўляюцца авангардам міжнароднага фронту барацьбы за мір і дэмакратыю ва ўсім свеце.

Абстрактнае агульнага крызіса капіталазіма ў пасляваенны перыяд праяўляецца ў шырокім размаху нацыянальна-вызваленчага руху ва ўсіх каланіяльных і залежных краінах і асабліва ў краінах Паўднёва-Усходняй Азіі, Бліжняга і Сярэдняга Усходу, Паўночнай Афрыкі. «Народы калоній не жадаюць больш жыць па-старому», — гаворыць таварыш Жданав у сваім дакладзе аб міжнародным становішчы на нарадзе прадстаўнікоў некаторых кампартый у 1947 годзе. — Пануючыя класы метраполій не могуць больш па-старому кіраваць калоніямі. Спробы падаўлення нацыянальна-вызваленчага руху ваеннай сілай сустракаюць цвёрды ўспростаяе ваеннае супрацьдзеянне народаў калоній, прыроднае да залежных каланіяльных войнаў». У нашы дні ўсё больш рашуча раздаецца голас народаў калоній, залежных, несамакірмуемых і падначаленых тэрыторый аб поўным знішчэнні ўсёй кары-

зальнальнай сістэмы. Усё ярчэй разгараецца палым нацыянальна-вызваленчый барацьбы ў Малайі, на Філіпінах, у Індакітаі і Бірме. Расце і шырыцца антымперыялістычны рух за свабоду і нацыянальную незалежнасць у Егіпце і Тунісе, у Марока і Іране, у Сірыі, Іраку і Ліване.

Нацыянальна-вызваленчый барацьба народаў у гэтых краінах непарыўна звязана з барацьбой за мір, супраць пагрозы новай сусветнай вайны. На чале адзінага фронту барацьбы супраць імперыялізма ва ўсіх краінах Паўднёва-Усходняй Азіі, Афрыкі, Сярэдняга і Бліжняга Усходу ідуць камуністы.

Зываюцца прароцкія словы Вадзіміра Ільіча Леніна, які ўказаў у свой час, што «як ні слабыя гэтыя народы, як ні злосны пераможны магучасць еўрапейскіх прыгнечальнікаў, якія прымяняюць у барацьбе ўсе пуды тэхнікі і ваеннага майстэрства, тым не менш рэвалюцыйна вайна, якую вядуць прыгнечаныя народы, калі гэтая вайна здолее абудзіць сапраўды міліяны працоўных і эксклюзіўных, толькі ў сабе такіх магчымасці, такіх цуды, што вызваленыя народы ўсходу з'яўляюцца цярп уаўне практычна ажыццявімым...»

Вялікая Айчынная вайна Саветскага Саюза супраць гітлераўскіх захоннікаў, гістарычная перамога саветскіх узброеных сіл над гітлераўскім фашызмам і японскім імперыялізмам, перамога народаў краін Паўднёва-Усходняй Еўропы, якія ўстанавілі ў сабе лад народнай дэмакратыі, і, нарэшце, гістарычная перамога вялікага кітайскага народа не маглі не абудзіць і сапраўды абудзілі сотні мільянаў працоўных і эксклюзіўных у калоніях і залежных краінах.

Антыімперыялістычны нацыянальна-вызваленчы рух у каланіяльных і залежных краінах праяўляецца ў форме патрабавання нацыяналізацыі прамысловасці, выгнання імпэрыялістычных кампаній, якія грабляць тая ці іншыя галіны гаспадаркі гэтых краін і ўмешваюцца ва ўнутраныя

справы ўрадаў гэтых дзяржаў; ён выліваецца ў гродзімыя палітычныя дэманстрацыі, масавыя забастоўкі і стачкі, а ішчы раз і ва ўзброеннае сутыкчы з паліцыяй і войскамі. Гэты рух праяўляецца таксама і ў форме нацыянальных і рэгіянальных канферэнцый у абарону міру і нацыянальнай незалежнасці.

Пад націскам народных мас у сакавіку 1951 года іранскі меджліс прыняў рашэнне аб ліквідацыі Англа-іранскай нафтавай кампаніі і нацыяналізацыі нафтавай прамысловасці краіны. У кастрычніку 1951 года егіпецкі парламент, не змогшы далей стрымліваць абурэнне народа, вымушаны быў данасіраваць англа-егіпецкі дагавор 1936 года. Значна ўзмацнілася барацьба туніскага народа за адмену рэжыму французскага пратэктарата і г. д. і т. п.

Амерыканскія, англійскія і французскія каланізатары не жадаюць пакідаць калоній, не хочуць адмовіцца ад велізарных прыбыткаў, якія цякуць у іх кішэні за кошт варварскага выкарыстання прыродных багаццяў і жорсткай эксплуатацыі працоўнага насельніцтва калоній. Яны не могуць адмовіцца ад гэтых тэрыторый, бо разлічваюць, што краіны Сярэдняга і Бліжняга Усходу з'явіцца іх ваеннымі базамі, пастаўшчыкамі гарматынага мяса і стратэгічнай сыравіны, а таксама будучы іх бліжэйшымі апорнымі пунктамі для напад на Саветскі Саюз, Кітай і краіны народнай дэмакратыі.

Толькі боляю стравіць гэтыя тэрыторыі як ваенныя плацдармы выклікана напіраджанне намочніка Дзяржаўнага сакратара США Макгі ў сенатскай камітэі па замежных справах аб становішчы на Бліжнім Усходзе. «Усё краіны Бліжняга Усходу, — сказаў ён, — союда за тым, што адбываецца ў Іране. Нацыяналізацыя ў Іране пачала пачатак цэламу ладуцту падаў, выход якіх у вышэйшай ступені гадалны».

Імяна таму англійскі ўрад у адва на супрацьдзеянне егіпецкага народа паслаў у раён Суэцкага канала вельдарную колькасць войск і баявых карабляў, прымяніў артылерыю і танкі супраць працоўных Егіпта; з гэтай-ж прычыны французскія

каланізатары з блаславення заправілаў Уол-стрыта спрабуюць танкамі і реактыўнымі самалётамі падавіць волю туніскага народа да самастойнасці і незалежнасці. Гэтым-жа тлумачыцца і той факт, што механічная большасць у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый на сесіі Генеральнага Асамблеі, у Совеце Бяспекі і ў Совеце па апыне не задавальнае патрабаванні каланіяльных і залежных народаў, не садзіняе іх вызваленню ад прыгнечу, а дамагае каланізатарам прадоўжыць тэрміны свайго панавання над гэтымі краінамі.

Голод і галечу, бескультур'е і хваробы, адзічэнне і смерць вясцў амерыканскія, англійскія і французскія мільярдэры і мільянеры ў каланіяльных і залежных краінах. Сваю агідную грабежніцкую дзейнасць яны называюць «цывілізацыйнай». Сутнасць гэтай «цывілізацыі», напрыклад, у Малайі зводзіцца да наступнага. Англійскія каланізатары, атрымаўшы ў Малайі толькі ў 1951 годзе 400 мільянаў далараў чыстага прыбытку, сагналі з наседжаных месц 850 тысяч сямейных сем'яў, перадаўшы іх азмло ў рукі замежных узадальнікаў каучукавых плантацый і алавяных калючых адрываў. Не ведаючы межаў у грабжы і прыгнечанні мисцовага насельніцтва, англійскія каланізатары давалі зароботную плату малайскага рабочага да 1/4 часткі сярэдняга заробку англійскага рабочага. У краіне налічвалася каля паўмільёна беспрацоўных, а на плантацыях і капальных занята дзесі 8 — 9 і 10-гадовага ўзросту. 3 1.813 тысяч дзяцей школьнага ўзросту 1.230 тысяч пабаўлены матчынага ўзросту.

Май — месяц кветак і наваліц. Разам з абнаўленнем прыроды, з першым дажджом, з наваліцтва ў літаральным сэнсе прыходзіць наваліцтва і для імпэрыялістаў, для каланізатараў і прыгнечальнікаў. Гул гэтай наваліцтва будучы чужыя і магучыя першамайскі дэманстрацыі як у метраполіях, так і ў калоніях. Гэты грозы гул будзе ўсё нарастаць і мацнець, бо як пісаў яшчэ ў 1912 годзе ў першамайскіх лістоўкі вялікі вадун будучыні І. В. Сталін «высокімі хвалямі ўдзімаецца мора пролетарскага гневу і ўсё больш грозна наступе нехістка дзярдыні капіталазіма».

Баікі той час, калі раскіданыя і прарваныя дзярдыні капіталазіма бузю канчаткова амецены шквалам абурэння прыгнечаных народаў, якія змагаюцца за мір, дэмакратыю і соцыялізм.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТКА, Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Уладзімір АЛОУНІКАЎ, Васіль БУРНОСАЎ, Наступ ГУБАРЗВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел НАВАЛЕЎ, Аляксей КУЛАКОЎСКІ, Пімен ПАНЧАНКА (намеснік галоўнага рэдактара).